

Ons pedagogisch handelen peutergroep De Rakkertjes

Op de website van KION zie je onder *Zo werken wij* hoe we in ons beleid vorm hebben gegeven aan de pedagogische doelen en onze pedagogische uitgangspunten.

In dit document staat hoe we de pedagogische uitgangspunten bij onze locatie praktisch uitwerken. Als we eventueel iets extra's doen of anders werken dan in het algemene beleid beschreven staat, dan vind je dat hier ook in terug.

Samen met de praktische informatie geeft dit document de informatie die specifiek is voor deze locatie.

Maart 2019

We bieden VVE

Om ervoor te zorgen dat we spelenderwijs de ontwikkeling van uw kind zo goed mogelijk stimuleren, bieden we op onze locatie Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). Hiervoor maken we gebruik van het VVE-programma Uk & Puk waarin verschillende ontwikkelingsgebieden aan bod komen. Telkens staat een ander thema dat de kinderen aanspreekt centraal. Ieder thema wordt uitgewerkt in uitdagende, speelse activiteiten waarin aan verschillende ontwikkelingsdoelen wordt gewerkt. De doelen liggen op het gebied van spraak- en taalontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling, motorische en zintuigelijke ontwikkeling en rekenprikkel om de ontluikende rekenvaardigheid te stimuleren.

We stimuleren de spraak-taalontwikkeling door te verwoorden wat de kinderen doen en ervaren en door kinderen te stimuleren om zelf woorden te gebruiken. De vragen die we kinderen stellen sluiten aan bij het niveau van het kind. Kinderen die nog niet goed kunnen praten, stellen we eenvoudige vragen zoals "Waar is Puk? Wijs eens aan?", de meer taalvaardige peuters krijgen moeilijkere vragen zoals "Wat ga je doen?", "Zijn deze hetzelfde?", "Wat gebeurde er?" Kinderen krijgen de tijd om te reageren. Ook het samen zingen van liedjes en voorlezen horen bij ons rijke taalaanbod.

Bij iedere activiteit worden in principe doelwoorden aangeboden. We passen ons hierbij aan, aan het niveau van het kind. Baby's en kinderen die nog weinig Nederlands spreken, leren eerst de woorden die naar voorwerpen, personen of handelingen verwijzen die belangrijk voor hen zijn. Hoe ouder het kind, hoe meer de doelwoorden verwijzen naar de buitenwereld en hoe abstracter ze kunnen zijn.

We bieden de woorden aan in een betekenisvolle context: woorden krijgen voor een kind pas betekenis door de concrete voorwerpen die worden gebruikt en de activiteit die wordt gedaan. Een echte appel levert een kind veel meer informatie op dan een foto van een appel. Tijdens een thema worden doelwoorden vaak herhaald en geoefend.

De sociaal-emotionele ontwikkeling betreft het leren omgaan met jezelf en met anderen. Op het kinderdagverblijf of peutergroep ligt de basis hiervoor in de relatie tussen het kind en pedagogisch medewerker. Als een kind ervaart dat hij kan rekenen op haar steun en zich veilig voelt, durft hij zichzelf en anderen te leren kennen. Daarnaast begeleiden we kinderen in het omgaan met anderen. We geven het goede voorbeeld en helpen kinderen om rekening te houden met elkaar. Zie ook de uitgangspunten 'We bieden emotionele veiligheid, betrokkenheid en warmte' en 'We bevorderen positieve contacten tussen kinderen'.

De sensomotorische ontwikkeling gaat over de ontwikkeling van de zintuigen en de motoriek. Door te doen en tegelijk waar te nemen, leert de kind de wereld om zich heen kennen. We bieden activiteiten aan die een beroep doen op het zien, horen, tasten, proeven en ruiken. Ook grofmotorisch spel is onderdeel van ons dagelijkse aanbod. Zo gaan we iedere dag naar buiten. Hiernaast heeft ieder thema een beweegactiviteit, gericht op het strekken van de spieren en het oefenen van de hoofd- en rompbalans (baby's) en op het oefenen van de grote motoriek en lichaamsbalans (dreumesen en peuters). Ook de fijne motoriek (de arm-hand functie zoals reiken, grijpen, loslaten en manipuleren) komt in ons aanbod volop aan de orde.

We besteden ook aandacht aan rekenprikkelers. Het gaat er hierbij om dat kinderen ervaringen opdoen die de basis leggen voor de latere rekenontwikkeling, zoals meten (passen de schoenen? Past het dikke boek in de kleine tas?) en het benoemen van eigenschappen zoals groot en klein, zwaar en licht, vol en leeg. Ook ruimtelijke oriëntatie hoort tot rekenprikkelers. Ruimtelijke oriëntatie begint bij het lichaamsbesef van het kind. Dit komt bijvoorbeeld aan bod tijdens de verzorging van de kinderen of bij het aan- en uitdoen van de jas. Daarnaast verkennen we met de kinderen de groepsruimte. We praten met de kinderen over waar de spullen staan (in de kast of op de kast) of waar ze terecht komen (in of naast de prullenbak). Ten derde maken de kinderen bij ons kennis met tellen.

Bij de activiteiten die bij het VVE-programma horen, speelt de interactie tussen pedagogisch medewerker en kind en tussen de kinderen onderling een grote rol. Kinderen en pedagogisch medewerker hebben beide een actieve inbreng bij de activiteiten. Door prikkelende vragen te stellen in een uitdagende omgeving en hierbij steeds in te spelen op de inbreng van de kinderen en aan te sluiten bij hun niveau en interesse, brengen we de kinderen steeds een stapje verder in hun ontwikkeling. Kinderen kunnen ook elkaar prikkelen in hun ontwikkeling. Daarom geven we kinderen ook tijdens de activiteiten de ruimte om op elkaar te reageren en met elkaar samen te spelen.

De meeste activiteiten doen we met kleine groepjes kinderen, zodat we de activiteit kunnen aanpassen aan het ontwikkelingsniveau van de kinderen en kunnen inspelen op hun reacties. Bovendien hebben kinderen in een kleine groep meer gelegenheid om zich te uiten en meer onderling contact. Om ervoor te zorgen dat alle kinderen mee kunnen doen, doen we een activiteit herhaaldelijk, met telkens een ander groepje kinderen. Een activiteit duurt zo lang als de kinderen het leuk vinden om te doen.

De doelen waaraan gewerkt wordt bij een activiteit hangen ook af van de leeftijd en het ontwikkelingsniveau van een kind. Bij de jongere kinderen ligt de nadruk op het doen en ervaren, bij de oudere kinderen en kinderen die al meer taal begrijpen en kunnen praten, worden de activiteiten al wat taliger aangeboden.

Ook buiten de activiteiten om wordt er gewerkt met het thema en de doelen die daarbij horen. De groepsruimte is overzichtelijk ingericht in hoeken, waardoor kinderen ongestoord alleen of in kleine groepjes kunnen spelen. Bij de inrichting gebruiken we aantrekkelijke materialen die bij het thema horen. Hierdoor komen kinderen tijdens hun spel op een vanzelfsprekende manier met het thema in aanraking. Pedagogisch medewerkers begeleiden het spel van de kinderen en bieden bewust bepaalde materialen aan, waardoor ze ook tijdens vrij spel gericht aan de doelen werken.

Om de ontwikkeling te stimuleren, creëren en grijpen we kansen. Bij kansen creëren bieden we doelbewust een activiteit aan. Bij kansen grijpen, maken we van een gewone, dagelijkse situaties een leersituatie. Hoe jonger een kind, hoe meer het leren in het hier-en-nu plaatsvindt. Het woord 'regen' krijgt pas betekenis als het buiten regent en als het kind de regen kan zien, voelen en horen. Om inhoud en betekenis te geven aan de activiteiten en te werken aan de ontwikkelingsdoelen die bij ieder thema zijn opgesteld, benutten we zoveel mogelijk de dagelijkse situaties. Hoe jonger het kind of hoe lager het ontwikkelingsniveau van een kind, hoe dichter de pedagogisch medewerker bij de concrete situatie blijft.

Thematisch werken met baby's, dreumesen of kinderen met een laag ontwikkelingsniveau betekent vooral inspelen op situaties dicht bij het thema, kansen grijpen dus. Hoe verder de kinderen in hun ontwikkeling zijn, hoe meer we de activiteit kunnen uitbreiden naar talig spel, waarbij fantasie en voorstellingsvermogen een grotere rol gaan spelen. Dan kunnen we met behulp van taal en spel een situatie creëren die kinderen herkennen en die voor hen betekenis heeft.

Voorbeelden

- Voorbeelden van thema's: Wat heb jij aan vandaag? (over kleding), Eet smakelijk (over eten), oef wat warm (over warm en koud)
- Voorbeeld van een activiteit met verschillende ontwikkelingsdoelen: Het thema Wat heb jij aan vandaag bevat een activiteit waarbij de kinderen, voordat ze naar buiten gaan, hun schoenen bij elkaar zoeken (één, twee schoenen; rekenprikkel), en aantrekken (motorische ontwikkeling). De baby's kijken naar de schoenen, dreumesen herkennen hun eigen schoenen en proberen deze met hulp aan te trekken, en de peuters doen dat zoveel mogelijk zelf en helpen elkaar daarbij (sociaal-emotionele ontwikkeling). Daarna lopen, springen en stampen de kinderen op hun schoenen (motorische ontwikkeling). Tijdens de activiteiten vertellen de dreumesen en peuters wat ze gedaan hebben (taalontwikkeling), waardoor ze spelenderwijs een aantal woorden leren kennen.
- Voorbeeld differentiëren tussen leeftijden en niveaus: In het thema Dit ben ik! (over het lichaam, het gezicht en de zintuigen) kijken de kinderen om de beurt in de spiegel. Wat zien ze? De baby's kijken naar hun spiegelbeeld terwijl de pedagogisch medewerkster verwoordt wat ze zien, de dreumesen kunnen aanwijzen wat ze zien. De oudere en meer taalvaardige peuters kunnen met behulp van de pedagogisch medewerkster zelf vertellen wat ze in de spiegel zien.
- Onze groepsruimte(s) hebben we ingericht met de volgende hoeken: Poppenhoek, leeshoek, ontdekhoek, bouwhoek, autohoek, knutselhoek, treinhoek.
- In de gymzaal van school kunnen de kinderen klimmen, glijden, rennen.
- De kinderen kiezen een plaatje van de hoek waar ze willen spelen, Puk mag dan mee met een kind wat hiervoor is uitgekozen naar de desbetreffende hoek. Hier bieden we dan het vve aanbod aan en Puk wordt hierin betrokken.
- Voorbeeld met het stampen in de plassen met het thema regen mag puk ook zijn regenpak aan en regenlaarzen en mag ook mee stampen in de plassen.
- Voorbeeld van het aanpassen aan de inrichting aan het thema: Bij het thema Hatsjoe! (over ziek zijn, voor elkaar zorgen, naar de dokter gaan en weer gezond worden) mogen kinderen spelen met dokterspulletjes zoals pleisters, verband, lege pillendoosjes, een wit schort etc. Door bij het thema Knuffels (over zachte materialen en het slaapritueel) veel zachte dingen in de groepsruimte te leggen, leren de kinderen de betekenis van het woord 'zacht' te begrijpen door aan de materialen te voelen, ermee te spelen en ze te benoemen.
- Voorbeeld van kansen grijpen: De concrete situatie (bijvoorbeeld het regent buiten) is het vertrekpunt waaraan de pedagogisch medewerkster een speelse activiteit toevoegt als het kind daaraan toe is (bijvoorbeeld het nadoen van het geluid van de vallende geluidsdruppels).

We bieden emotionele veiligheid, betrokkenheid en warmte

We creëren een open, warme sfeer waarin kinderen zich op hun gemak voelen. We zijn geïnteresseerd in wat je kind bezig houdt en kunnen genieten van de mijlpalen die we bij je kind zien. We gaan uit van positieve aandacht, waardering en stimulans. Op z'n tijd hoort daar natuurlijk ook hulp, bescherming en steun bij.

Voorbeelden

- Elk kind dat binnenkomt of weggaat wordt gegroet en bij naam genoemd. Zo weet een kind dat hij/zij gezien is en voelt zich welkom en veilig.
- Ook als de pedagogisch medewerker weet dat er iets bijzonders gebeurd is, zoals een geboorte, zal de pedagogisch medewerker hier naar vragen en het kind laten vertellen. Er is altijd ruimte voor kinderen om iets te vragen of te vertellen ...
- Kinderen die aangeven de pedagogisch medewerker te willen helpen met de afwas mogen dat doen.
- Kinderen voelen zich veilig vlakbij de pedagogisch medewerker en vinden het fijn en voelen zich trots dat ze mogen helpen. Kinderen die het wat moeilijk hebben omdat ze bijvoorbeeld nieuw zijn mogen wat vaker bij de pedagogisch medewerker zitten of meehelpen. Het kind wordt vertrouwen gegeven door extra aandacht aan hen te geven.

Kijken en luisteren naar kinderen staan centraal

Of het nu om een baby gaat die huult of een bso kind dat zich lijkt te vervelen; alleen met goed 'kijken en luisteren' leren we onze kinderen écht kennen. Met extra aandacht van ons, moeilijker spel materiaal of een speciale activiteit, kunnen we dan inspelen op die specifieke behoefte. We volgen het welbevinden en de ontwikkeling van alle kinderen. Bij de buitenschoolse opvang hebben kinderen hierin natuurlijk ook (en soms zelfs letterlijk) een eigen stem.

Voorbeelden

- Als kinderen iets vragen of willen vertellen dan zorgt de pedagogisch medewerker er voor dat zij zo veel mogelijk op ooghoogte is met het kind. Daarna geeft de pedagogisch medewerker aan dat er ruimte is om iets te vragen of te vertellen. Er komt dan altijd een reactie van de pedagogisch medewerker. Deze vraagt door of geeft antwoord. Komt een kind niet uit de woorden dan wacht de pedagogisch medewerker geduldig of ondersteund met een voorbeeld. Het gesprek wordt ook altijd afgesloten met woorden zoals: dat heb je goed gedaan, wat een leuk verhaal, leuk dat je dat verteld enzovoorts
- Er wordt ingegaan op wat een kind zegt zodat een kind zich gehoord voelt. Ook als kinderen aangeven ergens behoefte aan te hebben zoals klimmen, rennen of wat anders. De pedagogisch medewerker zal hier naar luisteren en aan deze behoefte voldoen mits dat kan.

We hebben respect voor autonomie van kinderen

Al op jonge leeftijd is je kind een eigen persoon met behoeften en eigenschappen die bij jouw kind passen. Bij een jong kind dat heel erg van bewegen houdt, verwachten we niet dat het een half uur stil aan tafel zit. Deze eigenheid van kinderen maakt ons vak écht interessant. Daarnaast kunnen kinderen al heel jong veel zelf. Wij nemen hier in de groep bewust veel tijd voor. Je eigen brood smeren, zelf een oplossing bedenken voor een probleem, kiezen aan welke activiteit je meedoet. Liever zelf met een boek op de bank als de rest buiten is? Het kan allemaal.

Voorbeelden

- Pedagogisch medewerkers zijn geduldig als een kind iets probeert maar dit niet zo snel of gemakkelijk gaat, pedagogisch medewerkers pakken dan niets uit handen maar vragen eventueel of zij het kind kunnen helpen.
- We stimuleren kinderen zelf oplossingen te bedenken voor 'problemen' zoals: Hoe krijg ik die bal door dat gaatje? Waar hoort dit puzzelstukje? Ik wil met die auto spelen! Hoe kom ik bij die plank? In plaats van het probleem op te lossen, stimuleren we het kind een eigen oplossing te zoeken. Als het nodig is helpen we hierbij. Een mogelijke reactie van ons zou kunnen zijn: "Lukt het niet? Tja, wat nu? Kun je het misschien ook op een andere manier doen?"

We bieden brede uitdaging en plezier

Bij onze locaties en groepen is alles zó ingericht dat kinderen volop de ruimte hebben met spel, materialen en activiteiten. Materialen die nieuwsgierig maken, spelbetrokkenheid en plezier geven. Daar komt het nodige water, zand, pasta, klei, bouw materiaal, verf, gereedschap en zelfs dieren bij kijken! We zorgen voor een breed aanbod van diverse activiteiten op alle verschillende ontwikkelingsgebieden. Gericht op een individueel kind, (kleine) groepjes kinderen of juist met z'n allen.

Voorbeelden

- Regelmatig worden er activiteiten gedaan in de gymzaal: er kan hierbij gedacht worden aan themagerichte activiteiten zoals Kikkersprongen maken, van hoepel tot hoepel springen en dans- en beweging spelletjes. Rond carnaval bieden we beweegactiviteiten aan zoals “hoofd schouders knie en teen”, dansen op de muziek, hossen en polonaise, Ook doen we evenwichtspelletjes zoals over banken heen lopen (onder begeleiding van een pedagogisch medewerker) en begrippenspelletjes: als voor-achter-naast-op-of ander de stoel.
- We werken met het VVE programma Uk & Puk. De pedagogisch medewerker begeleidt de peuters in de activiteiten, stimuleert, motiveert en zorgt voor een veilige, ontwikkelingsgerichte omgeving.
- De kinderen stimuleren elkaar tot spel, moedigen aan, er heerst een sociaal ontspannen sfeer waarin kinderen ook uitgedaagd worden in spel en eigen ontwikkelingsmogelijkheden.
- Bij de peutergroep werken we themagericht met knutselwerkjes, spelletjes, liedjes, opdrachtjes of natuurgericht zoals het laten uitgroeien van kikkerdril tot kikkervissen in de groep. Kinderen verzorgen samen met de pedagogisch medewerker de kikkervissen. Samen vrijlaten in de vijver is een afsluitende activiteit.
- Kinderen van drie jaar bieden we extra uitdagende activiteiten in de middaggroep en met school is de afspraak dat we spelmaterialen mogen lenen voor de peutergroep.

We bieden ritme en structuur

De vertrouwde gezichten van pedagogisch medewerkers en van de kinderen in de groep zijn een belangrijk houvast. Net als de eigen groepsruimte en een rustige inrichting. Duidelijkheid komt ook terug in het ritme en programma van de ochtend, middag of dag, een aantal algemene huisregels en afspraken. Ook eigen (groeps)rituelen dragen hier aan bij. Dit biedt jonge kinderen voorspelbaarheid en vertrouwen in het verloop van de dag. Bij de buitenschoolse opvang verspreiden de kinderen zich vaak over meerdere ruimtes. Ook hier heeft de middag een bepaalde indeling. Dit begint meestal met groente en fruit en een (gezamenlijk) drinkmoment.

Voorbeelden

- Als de kinderen gebracht worden dan gaat er op een gegeven moment een gong. Dat betekent dat de ouders weggaan en de kinderen in de kring gaan. Dat is voor kinderen een helder en duidelijk moment.
- Tijdens de kring bekijken we de dagritmekaarten waardoor we weten wat we gaan doen die dag en tijdens een verandering wordt door een kind het knijpertje verhangen en de vorige kaart omgedraaid.
- Aan het einde van de ochtend/middag wordt er een liedje gezongen in de kring. Dat is echt het moment om het dagdeel af te sluiten. Na dat liedje komen de ouders binnen en gaan kinderen naar huis.

We bevorderen positieve contacten tussen kinderen kinderen

Samen doen en samen spelen is leuk en ondersteunt de ontwikkeling. Ook botsen en voor jezelf opkomen horen daarbij. Kinderen leren van en met elkaar. We stimuleren onderling positief contact en samenspel. Waar nodig begeleiden we kinderen in het contact met anderen.

Voorbeelden

- Kinderen willen graag beide met iets spelen. Kinderen worden dan gestimuleerd om samen te spelen en speelgoed te delen.
- Een kind mag zelf bepalen met wie hij/ samen gaat spelen.
- Bij het gezamenlijk maken van een slang van klei stimuleren we de driejarigen om samen te werken, aan elkaar materialen vragen en te overleggen. We zien dat dit samenspel bevordert.

We stimuleren kinderen respect te hebben voor anderen en hun omgeving

Al vanaf de jongste leeftijd is je kind een onderdeel van de groep. Daarbij horen bepaalde afspraken en vaste rituelen die ons met elkaar verbinden zoals het beginlied van de dag. Maar ook voel je je onderdeel van een groep als je inbreng er toe doet. Dit zit 'm, net als thuis, in 'gewone zaken'; samen de tafel dekken, even helpen bij de afwas (een fantastisch moment om met water te spelen), het ene spel opruimen voor je het volgende weer pakt, spelregels bij voetbal of het knutselmateriaal zelf schoonmaken. Jong geleerd...

Voorbeelden

- Peuters zijn in de leeftijd dat ze oog krijgen voor hun omgeving en de andere kinderen in de groep. Als een kind iets nog niet kan of bij sommige dingen een bepaalde pedagogische behandeling krijgt, valt dat de andere peuters vaak op. Er wordt benoemt wat ze zien en verklaar dit: "Sanne vindt het soms nog lastig om....., daarom help ik even. Of "Tim is nog wat kleiner, die gaat dat nog leren". Door dit op een positieve manier te benoemen gaan de kinderen op een respectvolle manier naar elkaar kijken: "Kijk! Nu kan Renske het wel!".
- We leren kinderen "nee" te zeggen als ze iets niet willen. "Nee" betekend voor andere kinderen "stop". Zo leren kinderen dat ze op tijd stoppen met iets wat de ander niet leuk vindt. Van de andere kant leren we kinderen om ook positieve dingen tegen elkaar te zeggen. Als een kind ons vertelt dat hij een ander kind lief vindt, suggereren we hem/haar dit ook zelf tegen dat kind te zeggen. Dat hij of zij daar blij van wordt.

We werken samen met ouders en anderen uit de leefomgeving van de kinderen

Onze bijdrage aan de opvoeding en ontwikkeling van je kind staat niet op zichzelf. Eenkennigheid, zindelijk worden, veranderingen in het gezin; samen met jou als ouder stemmen we af hoe we je kind daarbij het beste kunnen begeleiden. Maar ook met scholen, sportverenigingen, de kinderboerderij in de wijk, bibliotheek om de hoek, voorlees opa's en -oma's hebben we contact. We willen een waardevolle omgeving creëren waarin elk kind de kans krijgt om zich positief te ontwikkelen en te zijn wie het is.

VVE en samenwerking met ouders

Ouders spelen een belangrijke rol bij VVE. We vinden het belangrijk ouders te betrekken bij de ontwikkeling van hun kind en ze te ondersteunen bij dagelijkse opvoedingsvragen. We stimuleren ouders om ook thuis spelenderwijs aandacht te besteden aan waar hun kind bij de peutergroep of op het kinderdagverblijf mee bezig is.

Voorbeelden

- We nodigen ouders uit om te helpen als er iets bijzonders te doen is. Ouders helpen bij het begeleiden tijdens uitstapjes naar bijvoorbeeld de kinderboerderij. Ook bij een grote schoonmaak en opruimbeurt komen ouders helpen. Soms is er een activiteit buiten de groep waarbij de hulp van ouders welkom is.
- Tijdens het plaatsingsgesprek en in de kennismakingsperiode vragen we aan ouders wat hun opvoedingsgewoontes en vragen zijn, welk speelgoed in huis is, wat ouder en kind zoal samen doen en voor welke ouderactiviteiten de ouder belangstelling en tijd heeft. Op basis hiervan proberen we zo goed mogelijk tegemoet te komen aan de wensen en mogelijkheden van ouders.
- Bij de start en aan het einde van een dag(deel) is er gelegenheid tot uitwisseling over hoe het met kind gaat thuis en op de groep. Hiernaast kunnen we (kort) ingaan op opvoedingsvragen van ouders.
- Ouders die toestemming hebben gegeven voor het maken van foto's voor het ouderportaal krijgen regelmatig foto's toegestuurd van situaties op de groep waar hun kind op staat. Zo krijgen ouders een beeld van wat hun kind daar doet.
- Ouders worden uitgenodigd om aanwezig te zijn bij de start of de afsluiting van een thema. Zo krijgen ouders een beeld van de werkwijze en activiteiten van op de groep en krijgen ze een indruk van hoe hun kind zich daar gedraagt.
- Bij elk thema krijgen ouders een thema-thuisboekje met een korte beschrijving van het thema en activiteiten. Ook staan er ideeën in voor laagdrempelige activiteiten die ouders thuis met hun kind kunnen doen we vragen de ouder een knutselwerkje mee terug te nemen dan hangen we deze op in de groep.
- Na iedere KIJKregistratie of bij zorg worden ouders uitgenodigd voor een gesprek met de mentor van het kind. Aan de orde komen hoe het kind in zijn vel zit op de groep en thuis en welke ontwikkeling het kind laat zien. Als hier aanleiding toe is, wordt ook besproken hoe de ontwikkeling extra ondersteund kan worden of eventuele andere stappen die gezet gaan worden. We vragen ouders om mee te denken hoe zij thuis kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van hun kind.
- We vinden het belangrijk dat ouders weten aan welke ontwikkelingsdoel we werken. Dit bespreken we met ouders tijdens een oudergesprek. We stimuleren ouders om ook thuis op een speelse manier aan dit doel te werken. Hiervoor geven we suggesties.
- Als een kind naar de basisschool gaat, vindt er een warme overdracht (plus) plaats. Ook de ouder is hierbij betrokken. Ouder en pedagogisch medewerker vullen een

overdrachtsformulier in. Er is een (telefonisch) overdrachtsgesprek tussen de leerkracht van school en de pedagogisch medewerker (warme overdracht). Soms is ook de ouder bij het gesprek (warme overdracht plus).

- Ouders kunnen zich inschrijven om voor te lezen in de groep dit is standaard. Dit is van 10.30 tot 11.30, dit is vanaf het fruitmoment dan kunnen ze hier ook bij aanwezig zijn.
- De woorden die tijdens het thema gebruikt worden sturen we via het ouderportaal. Ook leggen we deze op de groep neer zodat ze het mee kunnen nemen om er thuis mee aandacht aan te besteden.
- Er worden thema avond – middag georganiseerd met verschillende onderwerpen.

VVE en samenwerking met de basisschool

We vinden een doorgaande lijn tussen peutergroep en de basisschool belangrijk. Dit vergemakkelijkt de overgang naar school en bevordert het schoolsucces. Voor een doorgaande lijn is een goede samenwerking met school belangrijk. In hoeverre een doorgaande lijn gerealiseerd kan worden, is afhankelijk van het aantal scholen waarnaartoe 'onze' kinderen uitstromen. Ten tweede is het afhankelijk van de bereidheid tot samenwerking van de basisschool en de middelen die een school hiervoor heeft. Zo hebben VVE-basisscholen VVE-coördinatoren die onder andere de taak hebben om de doorgaande lijn te realiseren.

Wij werken samen met basisschool 'De luithorst' en delen samen het gebouw. Vanaf dit schooljaar is het een VVE-basisschool. De Luithorst werkt met de methode schatkist, deze methode sluit aan bij onze methode Uk & Puk. Het maakt de overgang van de peutergroep naar de basisschool hierdoor een stuk minder spannend.

Voorbeelden

- Kinderen die bijna vier jaar zijn en die dit willen, gaan soms op bezoek in groep 1. Kinderen vinden dit leuk en spannend. Zo maken ze al kennis met school. We lenen soms materialen van groep 1 om met peuters te gebruiken op onze groepen. Zo bieden we hen extra uitdaging. We werken met een gezamenlijk ontwikkeld instrument voor warme overdracht. In Nijmegen is dit 'Alle kinderen in beeld'. Doel is er samen voor te zorgen dat kinderen een zo goed mogelijk start maken op de basisschool. Informatie over kinderen van ouders en van pedagogisch medewerkers helpt de school om kinderen hierbij zo goed mogelijk te begeleiden.
- We organiseren gezamenlijke themagerichte activiteiten met school, zoals bijvoorbeeld een kring activiteit of een knutselactiviteit om zo de overgang van peutergroep naar de basisschool makkelijker te laten verlopen. We werken samen met de basisschool in één digitaal kindvolgsysteem KIJK! 0-7 jaar, waardoor voor ouders en de school de ontwikkeling van het kind tot 7 jaar in beeld wordt gebracht.
- We werken met een gezamenlijk VVE-actieplan van peutergroep en basisschool.
- We hebben een gezamenlijk ouderbeleidsplan. Waar mogelijk stemmen we onze ouderactiviteiten of elkaar af en/of organiseren we gezamenlijke activiteiten.
- Een aantal keren per jaar werken we aan een gezamenlijk thema en hebben we gezamenlijke activiteiten voor peuters en kleuters.
- De oudste peuters doen soms mee met de kleuters. er zijn drie kleutergroepen en de peuters worden hier verdeeld. Er worden verschillende activiteiten gedaan zoals een knutselactiviteit, een leesactiviteit of vrij spel, dit wordt van te voren besproken.
- We hebben afspraken met de basisschool over de interne begeleiding en ondersteuning van zorgkinderen, te weten: Nanda van Egmond
- We volgen gezamenlijke scholingstrajecten van leerkrachten en pedagogisch medewerkers, zoals (Vreedzame school, Dalton, taalverwerving, De Kleine Kapitein etc)
- We hebben een gezamenlijke Bibliotheek op School

- De onderbouw coördinator Djimondi Tahalele en educatief ondersteuner hebben een keer in de twee maanden een kort overleg over de kinderen die naar de basisschool gaan, ook worden hier andere punten besproken die op dat moment spelen.

VVE en samenwerking met andere organisaties in de wijk

Wij werken samen met verschillende organisaties zoals Bindkracht 10, het consultatiebureau, Passende kinderopvang, ambulante begeleiding en Logopedie. In sommige gevallen hebben we ook contact met verschillende instanties zoals Jeugdzorg, Veilig thuis, Karakter, Driestroom.

Wanneer het over het kind gaat, gaat is uitwisseling uiteraard altijd in overleg met de ouders.

We bewaken de fysieke veiligheid van je kind

We hebben veel aandacht voor bewegen, buiten zijn en gezonde voeding. We doen zoveel mogelijk om ernstige ongelukken te voorkomen. Onze ruimtes, afspraken en werkinstructies zijn hier op gericht. Maar we willen en kunnen kinderen niet overal tegen beschermen. Ontwikkelen betekent ook de wereld ontdekken, klimmen en springen! Leren door vallen en opstaan. Vieze kleren en kleine ongelukjes, zoals schrammen of builen horen hierbij.

Voorbeelden

- Voordat de kinderen gaan buitenspelen wordt er door een pedagogisch medewerker gekeken of er niets bijzonders op het speelterrein ligt wat daar niet hoort.
- Kapot speelgoed wordt gemaakt of weggedaan. Mocht er iets kapot zijn aan het hek, deur, lamp of dergelijks dan wordt daar een melding van gemaakt en wordt het probleem verholpen
- Kinderen worden geholpen bij dingen die ze misschien moeilijk of spannend vinden. Als er bijvoorbeeld een kind het moeilijk vindt om op de rand van de zandbak te lopen. Er zal dan een pedagogisch medewerker meegaan die het kind positief stimuleert om het toch te proberen: oh wat goed, zie het lukt je best, knap hoor. Het kind krijgt zo zelfvertrouwen en verlegt zijn angsten.
- Vierogenprincipe
Dit principe is wettelijk verplicht voor kinderen van nul tot vier jaar. Dit betekent dat op elk moment de reële kans bestaat dat er een volwassene meekijkt of meeluistert met de beroepskracht. Dit houdt in dat we ervoor zorgen dat pedagogisch medewerkers in een groep altijd gezien of gehoord kunnen worden.
Om goed zicht in de ruimte te houden is meubilair zo neergezet dat overal goed zicht is. Er zijn geen hoge kasten of afgeschermdes hoekjes gemaakt. Er is vanaf de groepsruimte zicht in de toiletten via een raam. Ook vanaf de gang is er zicht in de toiletten. Dit zicht is alleen voor volwassenen bereikbaar gemaakt.
Peutergroep De Rakkertjes werkt meestal met twee pedagogisch medewerkers tegelijkertijd waardoor er vrijwel nooit de situatie ontstaat dat een medewerker alleen met de kinderen is. Mocht dit wel zijn dan is er een stagiaire of kan er altijd een medewerker van school binnenlopen of via de ramen meekijken.
De uitwerking van het vierogenprincipe en de maatregelen die we hierbij nemen, hebben we besproken met de oudercommissie.
- Achterwacht
Mocht zich de situatie voordoen dat er bij de peutergroep heel weinig kinderen aanwezig zijn en één pedagogisch medewerker voldoet, is altijd een tweede volwassene bereikbaar.
In de praktijk is er altijd een tweede pedagogisch medewerker aanwezig of een stagiaire, voor de gevallen dat hier van afgeweken wordt zijn er afspraken met de school. Zo kan een kleuterjuf van de aangrenzende groep achterwacht zijn, de conciërge, de directeur of de eigen clustermanager, dit zal als dit zich voordoet, expliciet worden afgesproken.
Er wordt bij een peutergroep geen pauze gehouden tijdens de tijden dat de kinderen aanwezig zijn dus ook niet afgeweken van de beroepskracht-kind ratio.